

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Homo Christianus In Sua Lege Institutus. Sive Discursus Morales

Quibus Totum Hominis Christiani Officium Explicatur; Quídq̄ue is fugere,
quid agere debeat, quàm exactissimè traditur

Segneri, Paolo

Augustæ Vindelicorum, Anno M.DCCXII.

VD18 9063702X

Discursus VII. Ira Dei, & Dei Misericordia simul manifestant, quàm
magnum malum sit Peccatum. Cùm & Ira & Misericordia Dei consentiant,
ut nobis manifestent, quantopere ille Peccatum abominetur, inde ...

[urn:nbn:de:hbz:466:1-51653](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-51653)

DISCURSUS VII.

Ira & Misericordia Dei simul demonstrant, quàm grave malum sit Peccatum

I. **L**ux & Umbra ab eodem Sole proveniunt; ita tamen, ut lux ab illo luminis fonte spontaneè exoriatur; umbra verò ob resistantiam à corporibus opacis, radijs solaribus oppositam, velut per vim gignatur. Eodem modo tam misericordiæ, quàm Justitiæ opera ab eodem Deo proficiscuntur; hac tamen cum differentiâ; quòd benefacere, sit proprius divinæ bonitatis effectus, ad quod intima inclinatione suâ moveretur; è contra punire hominem est extraneus ejusdem bonitatis effectus, ad quod non motu proprio, sed quasi à repugantiâ, quâ Sanctissimæ voluntati ipsius resistimus, coactus fertur. Verum est, sicut lux & umbra, inter se adeò dissimiles, aptæ sunt æquè ad naturam solis, illiusque motus nobis ostendendos, sic divinæ Misericordiæ & Justitiæ opera, adeò inter se diversa, si nul conspirare ad Dei nostri Sanctitatem in averfando peccato, supremæque providentiæ media ad illud exterminandum demonstranda. Quare facile nobis erit inferre, quàm abominabile sit monstrum, ad cuius destructionem tot, & tam contrarij unanimiter concurrunt effectus, quot sunt

beneficia & vindictæ divinæ; id quod hodie mihi discurrendi materiam præbebit; ex Irâ liquidem & Misericordiâ Dei nova deducam motiva, æquè fortia ad peccatum averfandam, nunquam satis Odio à nobis habitum, aut habendum.

I.

II. Divinum, hujus Mundi regimen, totum his versatur cardinibus: Misericordiâ & Justitiâ: *Universa via Domini Misericordia & Veritas.* Sed non debetis existimare has perfectiones esse in Deo, sicut sunt in homine, imperfectionibus permixtas; nimium enim ab excelsâ aberrareis idea, quæ de summo bono semper formari debet. Quare ut à Justitiâ incipiamus, quâ Deus utitur contra peccatores, præsupponendum est, Irâ divinam in tribus præsertim ab Irâ hominum differre, quæ tria simul sumpra mirabiliter peccati monstrositatem demonstrant.

III. Primò Ira hominis est turbida & tumultuosa passio, quæ nunquam in humano exurgit pectore, quin aut tempestatem exciter totum commovendo animum, aut saltem ita tarbet, ut sanguinem circa cor commoveat. Sed Ira Dei non est quædam passio, sed est simplex voluntas id in ordinem pœnâ redacendi, quod 2.

SIMUL DEMONSTRANT, QUAM GRAVE MALUM SIT PECCAT. 85

quod peccato perversum fuit. *Ira Dei non est ut hominis, id est perturbatio concitati animi, sed tranquilla iustitiae supplicij constitutio, divinè dixit Sanctus Augustinus.* Quare iustitia divina semper sibi est æqualis, & ad iram accenditur; tanquam aurum in igne, quod non extumescit, non murmurat, non fremit. *Tu autem dominator virtutis, cum tranquillitate iudicis.* Imò iudicium, quod ab ipso fertur de peccatis, non solum est actus voluntatis, qui pro regula operandi habet arbitrium, sed est divinæ mentis actus, cui pro regula est objecti sui veritas; & secundum hanc qualitatem & quantitatem pœnæ, qualitati & quantitati transgressionis se conformat. Unde sequitur, quod licet Deus quò diutius differt infligere pœnas, tanto graviore manu postea puniat; non tamen ideo ira illius etiam in hoc humanæ similis sit. Inter homines aliquæ sunt naturæ, quæ asceræ amarulentas nominant, quæ difficulter iram concipiunt, sed difficulter etiam conceptam deponunt, non aliter ac ferrum, quòd quò difficilius ignescit, tantò diutius ardorem conservat. Sed hujus temperaturæ non est Dei ira. Quòd si illa post longam dilationem majores sumit pœnas, hoc ideo solum facit, quia pluram punitione digna in nobis invenit, majorem scilicet peccatorum cumulum; quòd Apostolus insinuare videtur, obstinatum alloquens peccatorem; *secundum duritiam tuam thesaurizas tibi iram in die revelationis iusti iudicij DEI.* Non dixit Deum thesauriza-

re (sicut conveniens esse videbatur, cum in Deo refideat ira) sed à peccatore thesaurizari. Ira enim Dei nunquam crescit in natura sicut in nobis; solum crescit in effectibus, quia aliquando sunt majores, aliquando minores, secundum accumulata delinquentis debita.

IV. Quæ hucusque præmonui, duos ob fines dicta sunt. Primò ut ad omnes pœnas à Deo inflictas magnâ cum animi submissione acceptandas vos disponatis. Sæpius doletis de pauperate, annonæ caritate, contragione, tempestatibus, aliisque similibus malis; sed quàm sine causa doletis! DEUS iudicat ita fieri oportere: dum enim parte una peccata nostra, alterâ autem rectum Universi ordinem ijs perturbatum attendit, infinitâ sapientiâ suâ iudicat tantam pœnam ad id, quòd à nobis perditum est, restaurandum necessariam esse: & nos ipsius decretis obmurmurabimus? *Obmutui & non aperui os meum, Ps. 38. 13.* inquit Propheta: quasi diceret, O Domini, ego in afflictionibus meis contra executionem iustitiæ tuæ non sum ausus loqui; sed ne quidem eousque aperire os, ut aliquod efflaret suspirium. *Obmutui & non aperui os meum.* sed O Sancte Propheta, unde tam mirabilis sub gravissimorum flagellorum virgâ affectuum moderatio? Ecce causam! *quoniam tu secisti.* Ideo scilicet acquiesco, quia tu Deus meus infinitâ sapientiâ tuâ, & animi pace hoc mihi supplicium decrevisti, & ut nos secu-

ros redderes, in executione illius nul-
lum committendum esse excessum,
propria manu exequeris: *tu fecisti.*
Si Deus, nullam etiam meritorum no-
strorum habitam rationem, plurimis nos
affligeret calamitatibus, ideo ne qui-
dem minimum dolorem ostendere
deberemus; sed plebejum quemvis
imitari hominem qui a transeunte vi-
ro illustri protursus, ne utiquam queri-
tur, sed ei detecto capite, genuque fle-
xo honorem exhibet. Quanto mi-
nus igitur nobis dolendum esset de
calamitatibus nobis a Deo irrogatis,
quas promeriti sumus, quasque re-
ctissimum & infallibile divinam Justitiam
judicium comitatur? Propter hanc
causam omnes in Caelo Sancti tanto-
pore divinam applaudunt Justitiam, tan-
to majoribus illam extollentes laudi-
bus, quod graviores & solenniores sunt
pœnæ, quibus impios affecit: *Sa-*
lus & gloria & virtus Deo nostro, quia
vera & justa judicia sunt ejus, qui judi-
cavit de meretrice magna. Ratio est
illa, quia justitia in hoc suo rigore est
instar crystalli, quæ quod durior est,
tanto est splendidior. Quod majorem
sumit vindictam, signum est, tanto
potiorem ipsi esse hujus causam.

V. Alter finis, quem sermo meus
intendit, est, ut intelligatis, quam
grande malum sit peccatum, quod
tanto a Deo rigore punitur. Ponite
vobis ante oculos infelicitum illarum
animarum aliquam, quæ propter pri-
mum peccatum ad Infernum con-
demnatæ sunt. Hæc condemnatio
non provenit a passionis impetu, sed
a judicij tranquilli actu, quo Deus ex

unâ parte bilanci peccatum, ex altera
creaturæ delinquentis fragilitatem,
tentationem diabolicam, Sociorum
impulsus, concupiscentiæ ad laben-
dum stimulos imponit; infinitam ni-
hilominus sapientiâ suâ judicat illum
brevissimum legis divinæ violationis
actum dignum esse, ut pœnâ quoad
gravitatem mali immensâ, & quo ad
durationem infinitâ puniatur. Pec-
catum igitur in veritate tantæ est ma-
litiæ, ut tam enorme mereatur sup-
plicium. Consequenter etiam om-
nis culpa mortalis est omnis perverfi-
tatis, monstrositatis, malitiæ & con-
fusionis abyssus, cum tantum ad illud
expiandum requiratur. Quo posito,
quis non horrebit tam scelerato pro-
ditori unquam in animam locum dedi-
se? & quis impostero aditum illi
non negabit, repellereque, etsi vel om-
nem è venis sanguinem, milleque vi-
tas profundere necesse foret?

VI. Ad hunc modum justitia civi-
lis non procedit; ab humanis enim
pœnis majorem aut minorem præva-
ricationis gravitatem non possumus
arguere: Judices siquidem non inten-
dunt omnes castigare culpas, nec de-
bitas pro meritis infligere pœnas, sed
illas tantum puniunt; quæ publicam
turbant pacem; nec amplius, quam
illam ipsam pacem conservandi neces-
sitas requirat. Hoc modo videtis
puniri furta, non autem fornicatio-
nes, licet fornicatio majus sit pecca-
tum, quam furtum. Sic etiam morte
puniuntur Homicidia, non verò Blas-
phemiæ; quæ quovis Deo honorem blas-
phemando auferre gravior sit culpa,
quam

Apoc.
19. 2.

S. Th.

1. 2. q.

102. ar.

3. ad 5.

S. Th.

1. 2. q.

66. ar.

6. ad 2.

quam vindictæ studio hominem vitâ privare. Quod bene advertendum est stolidis illis, qui peccata carnis parvi faciunt, ajuntque; *nunquam vidi concubinarium suspendio necatum fuisse*; quasi sæpe vidisset Blasphemum patibulo affixum fuisse. Sed redeamus ad propositum nostrum: Deus injuriam sibi à temerario peccatore illatam compensare, simulque perturbationem ordinis à Providentia in regimine suo stabiliti restaurare intendit; nec ullam culpam impunem abire permittere potest; nec minorem ab illis, quæ majorem pro demeritis suis exigunt, poenam sumere. Oportet igitur summam inter culpam & poenam, inter debitum & solutio- nem esse proportionem, atque adeo sicut dictum est, Justitiam ipsius summam esse veritatem, quæ in severissimis & æquissimis supplicijs inexplicabilem illam peccati malignitatem nobis exhibet, quam justitia humana poenis suis non demonstrat. *Pœna præsentis vitæ magis sunt medicinales, quam retributivæ*, inquit Sanctus Thomas, & quam ob causam? *Retributio enim reservatur divino judicio: quod secundum veritatem est in peccantes.*

VII. Secunda inter humanam & divinam Justitiam differentia est, quod humana facillimè ab odio culpæ ad culpabilem transgrediatur, cui directè malum desiderat & affert. Ita verò divina simul odit & amat. Aver- satur peccatum, amat peccatorem, hoc est, odit malum voluntatis nostræ, mirabilique separatione amat na-

turam nostram. *Odit quæ fecimus, amat quæ fecit*, inquit Sanctus Augustinus. Ideo Christus tam pulchro amici titulo alloquebatur Judam, quo nullum unquam in particulari Apostolum appellavit, ut omnes intelligerent, illum gratiæ suæ Rebellem & Majestatis lælæ Reum, non esse amicum suum amantem, sed quasi amicum amatum, cui ideo etiam puniendo bene veller. Quod melius hac similitudine explicabo. Imaginamini vobis Sanctæ Mariæ Magdalenæ iconem, qualem magno Christianorum cum dedecore sæpius Pictores exhibent, hoc est, post conversionem ipsius immodestio- rem, quàm fuerit antè. Jam si honestus quispiam oculos in tam indecentem conjiciat imaginem, reverentiâ simul & horrore implebitur, dùmque hanc Sanctam colit illa icone exhibitam, illo ipso tempore effigiem ab omni honestate alienam averfatur. Hoc ipsum facit Divina justitia cum peccatoribus, quos dum ex una parte quasi divinitatis imagines intruetur, & ex altera parte videns imagines peccatis adeo deformatas, eas & amat, & abominatur, amando in illis, quod ipse fecit, averfando, quod ipsorum proprium est, hoc est purum peccatum. *Deus peccatores in quantum sunt natura quadam, amat; sic enim & S. Tho. sunt, & ab ipso sunt*, divinè inquit Sanctus Thomas ad intentum nostrum; *in quantum verò peccatores sunt, non sunt, sed ab esse deficiunt, hoc in eis à DEO non est: Unde secundum hoc ab ipso odio habentur.*

VIII. Et propter hanc causam Deus nos puniturus non dolet, & prius quàm pœnas infligit, aliquo tempore antè præmonet, terrèrque & reprehendit, non secus ac cœlum; quod quasi lugubri veste suis se nubibus induit, læpiusque tonat, antequam fulminei. Verè enim Deus non tristatur; antequam de nobis vindictam sumat, sed cùm simul nos amet & averferur, ad id faciendum movetur, quasi corpus, quod contrarijs agitatum impulsibus ægrè & difficulter loco cedit. *Heu! consolabor super hostibus meis.* Quod Latè esse deberes ad acerbissimum contra quodvis peccatum horrorem concipiendum, si consideremus, quantopere quodvis sit abominabile, cùm Deum cogat eodem tempore, quo nos amat, tam rigidè nos punire. O Miseros peccatores, qui non solum summâ cum tranquillitate, sed etiam amore à Divina Justitia puniuntur & condemnantur! Non miror, illos in die judicij os non aperturos, nec lamentaturos, cùm ne quidem apparentem, multò minùs veram habituri sint excusationem. Potissimum argumentum, quo antiquorum Judæorum perversitatem cognoscere possimus, fuit, illos ab Imperatore Tiro exterminatos esse. Si à Nerone, Caligulâ, Commodo, Domitiano aliisque hisce similibus, potius bestijs, quàm Principibus, tam malè tractati fuissent, posset excidium Hierosolymitanum inhumanæ crudelitatis effectus existimari. Verùm quòd Princeps, qualis erat Tirus (generis humani deli-

tiæ appellatus, qui diem illum perditum credebat, quo non alicui gratiam fecisset, quem adeo movebat miseratio, ut visâ Hierosolymæ ruinâ tenerrimè fleverit) auctor fuerit stragis tam barbaræ, qualem excivisse nulla antiquarum historiarum meminit, quale tandem signum est? Signum est populi illius rebellionem & perversitatem fuisse intolerabilem. Hoc verò argumentum an non plus probat in calu nostro? Si Deus ex natura sua propensus esset ad crudelitatem & pœnarum acerbicatem, & vindictam fumens, odisset nos juxta mensuram delictorum, quæ cernit in nobis, posset forè in suspicionem trahi excessus cujusdam in pœnis; verùm cùm DEUS tam amabilis, qui non solum antequam puniat, naturæ nostræ bene vult, sed etiam eo ipso tempore, quo pœnas infligit, adhuc nos amat, nihilominus in omne peccatum commissum immensâ & infinitâ pœnâ sæviat, quid aliud inde arguitur, quàm quòd peccatum contineat malitiam, quæ nullâ linguâ possit explicari, nullâ mente comprehendi? Et nos adhuc de novo alijs iniquitatibus hanc divinam Iram irritamus; novisque injurijs DEUM offendimus tantopere illi contrarijs, ut vindictam de nobis sumere cogatur eo ipso tempore, quo nos amat tantùm, quantus est, id est amore infinito.

IX. At dicetis: *Non peccamus, ut DEO injuriam faciamus.* Hac excusatione, licet frivola, plurimi peccatores se ipsos decipiunt, & sui se-

securi dormitant, ita ut quotidie eadem repetant. Una quæpiam alia dicitis non pecco, offendendi DEI studio; pecco, ut habeam, unde vivam, nec aliter possum facere. Et si mandata DEI violo (dicit alius) non intendo DEUM contemnere, aut injuriâ afficere, sed duntaxat animum recreare. Jam recordor alibi à me hanc refutatam esse excusationem, duob; contemptus genera fuisse distincta, quorum unum est contemptus directus, & expressus; alterum indirectus & interpretativus; demonstrat. èque in quovis peccato, ubi prima illa de spectus forma non invenitur, semper secundam esse, ita ut necesse non sit, eadem repetere. Hoc solum ad propositum nostrum addo, DEUM nunquam permittere, ut bonitate vestra vincatur, sed eo modo erga vos affici, quo vos erga illum affecti estis. Vos non prætenditis peccando injuriâ illi facere, sed solum vestræ satisfacere concupiscentiæ; ipse quoque non prætendit, vos puniendo aliquo afficere damno (sive temporaliter in hac vita, sive æternum in altera pœnas à vobis extigar) sed scelestam vestrorum deformitatem pœnis vestris corrigere prætendit: eodem prorsus modo, quo expertus fidicen, qui si chordam aliquam tangat, quæ neque attrahendo, neque remittendo harmoniæ consonet, eam à fidibus ablatam, inque frustra comminutam in terram projicit; non quidem odio abreptus in dissonam illam chordam, sed amore ductus erga symphoniam, quam ars il-

R. P. Segneri Christ, Instr. Tom. II.

lius intendit. Ecce hoc ipsum DEUS facit cum peccatore; partim duris illum extendit afflictionibus; partim beneficijs emollit, & omnia hæc eo sine facit, ut eum ad debitum gloriæ suæ deducat concentum, quem à Creaturis suis exposcit. Quòd si vero Peccator, instar chordæ induratæ & incorrigibilis, pergat harmoniam dissonantiâ suâ turbare, nec timore pœnarum, nec præmiorum amore corrigatur, tunc è Sanctæ Matris Ecclesiæ gremio à Justitiâ divinâ excinditur, ipsaque fide privatus, Dæmonibus proculcandus projicitur; non quidem odio erga illum, sed amore, quo fertur erga se, & erga Sanctitatem, ac Sapientiam suam, quæ illam necessariò cogit averfari peccatum, tanquam horrendum ignorantie & iniquitatis monstrum, ubicunque illud intruetur. Unde bene observat Sanctus Thomas, minùs propriè dicit in DEO esse odium, cum in veritate Odium DEI sit potius Amor, qui operibus suis alium non intendit finem, quàm infinitam suam bonitatem manifestare. Dicitur DEUS odisse, cum magis hoc sit amare. Atque hujus recordari vos oporteret, quotiescunque, ut dixi, vobis videmini, deliberato animo peccare nolle, quia peccantes non contemptum divinum, sed utilitatem vestram consideratis.

X. Revertamur nunc eò, unde digressi sumus: Si Vindicta DEI nullam creaturarum suarum odit, sed est Irâ amans, quæ dum averfatur infirmitatem, amat infirmum, necesse est fate-

ri, hujus morbi ex culpâ oriundi im-
mensam esse malignitatem, pro cuius
remedio semper horrendas infixit, &
infliget pœnas. Si DEUS absolutè
odisset peccatorem, existimare lice-
ret, hanc tormentorum æternitatem,
quâ in inferni abyſſo illum punit, par-
tim delicto, partim delinquenti infli-
gi; sed quia illum DEUS quoad natu-
ram illo ipſo tempore, quo punit, per-
git amare, neceſſariò fateri oportet,
inexplicabilem esse omnis peccati
mortalis perversitatem, contra quod
talem DEUS ostendit iram, & tamen
amat. Itenunc, & quærite, quid
mali sit committere peccatum morta-
le, quid mali sit quædam fragilitas,
quædam animi recreatio & voluptas,
quâ quis sine DEI offensâ frui non po-
teſt? tantum malum est, quantum
non est totus infernus, si cum illo
conferatur.

XI. Deinde amor, quem DEUS
erga peccatores conservat, non solùm
conſiſtit in affectu, sed etiam ad effe-
ctus descendit. Ecce igitur tertiam Iræ
divinæ perfectiorem, esse non solùm
amantem, sed etiam compatiensem,
dum infra meritum punit, justamque
Iram suam plurimâ æquitate tempe-
rat. *Non accendit omnem iram suam,*
inquit Propheta. Tam quia pecca-
tores non sunt vasa satis ampla ad om-
nem illam recipiendam, quàm quia
puniendo Misericordiæ suæ recorda-
tur, vulnerisque, quod aculeo infligit,
velut apes, mitigat melle. Adeo-
que Ira ipsius vocatur *Ira Agni*, quia
etiam quando vindictam sumit, non
omni rigore, quem peccata eorum me-

*Pſ. 77.
38.*

Apoc. 6.

rentur, peccatores punit, sed mitius
& citra condignum in eos animad-
vertit. Ita quidem, ut quivis dam-
natorum in inferno, nisi desperatio-
ne excæcatus esset, semper in ore suo
hæc verba habere deberet. *Peccavi,
& verè deliqui, & ut eram dignus, non
recepì.* Quamvis in his flammis, in
quibus sepultus jaceo, assidue tam
horrendis instar diluvij in me pœnis
pluat, non tamen tantas, quantas ini-
quitas mea meretur, sustineo; *ut eram
dignus, non recepì,* ita dicendum esset.
Quid amplius nunc addi potest ad
peccati detestationem, quàm ut affir-
metur ipsum infernum tam funestum,
tam formidabilem, non esse nisi pec-
cati umbram, & animam peccatricem
in æternum in omnium malorum aby-
ſſo detineri, esse aliquod clementiæ
genus, quod illi exhibetur, quando-
quidem licet misera incredibiles su-
stineat pœnas, tamen semper incom-
parabiliter meritis suis minores pati-
tur. Si hæc ratio non sufficiat ad
probandum intentum meum, non cre-
do, id à me ad aliam lucernam tam il-
lustrem posse demonstrari.

II.

XII. Verùm non erit dentiquè, res
tantâ admiratione digna, à Justitia di-
vina pœnis suis peccati malitiam de-
monstrari. Magis mirum vobis vi-
debitur, malignitatem hanc æquè à
Misericordiâ declarari. Tribus mo-
dis clementiam suam exhibet DEUS
animæ peccatrici. Expectando il-
lam nimirum ad pœnitentiam post
lapsam, vocando, & recipiendo illam.

Pri-

SIMUL DEMONSTRANT, QUAM GRAVE MALUM SIT PECCAT. 91

Primò DEUS diu expectat homines: *Sustinuit in multâ patientiâ vasa ira.* Jure merito, quamprimum commissum est delictum, pœna afficiendum esset. Kemetus secundus hujus nominis Scotiz Rex jusserat duos Nobiles Domine cujusdam, Fenellæ dictæ, consanguineos necari, quæ ut se vindicaret, hac usa est arte. Eleganter in palatio arcis suæ statuam fabricari curavit, quæ manu dextrâ pomum aureum, sinistra sagittam acutissimam porrigebat, erâque totum opus tam ingeniosè elaboratum, ut quicumque pomum illud tangeret, morâ eodem actu occultâ quadam machinâ, statim illâ sagittâ transfigeretur, quemadmodum infelici huic Regi accidit, qui à Fenella in hortum animi causâ invitatus, dum manum ad oblatum sibi à statua pomum capiendum extenderet, lethaliter vulneratus vitâ excessit. Hoc ipsum cuivis peccatori evenire deberet, qui manum ad amabile illud pomum, ad rem illam non suam, ad voluptatem & vindictam illam prohibitam extendit, statim in ipso divinæ offensæ actu à Justitia divina transfigi & enecari deberet absque ulla mora, quemadmodum post mundi creationem experiri sunt rebelles Angeli, in primo perfidiæ actu in profundissimam tenebrarum abyssum præcipitati. Verùm Misericordia divina moras trahit, & quandoque non dies, non menses, non annos, sed etiam continuo divinæ patientiæ prodigio extremam senectam expectat. Dixi continuo prodigio, quia ut pecca-

tolem toleret Deus, necesse est, ut sibi ipsi vim inferat, quemadmodum sancta affirmat Ecclesia: *Quæ te vincit elementia, ut nostra ferres crimina?* Ita ut si semper operatur miraculum, quando vim infert naturæ, dici propè possit, illum non minùs operari, dum se vincendo sibi vim infert, divinæque Justitiæ se opponit.

XIII. Quid autem dicemus, si quod amplius est, DEUS non solum peccatorem expectet, sed etiam vocet? Et tamen ita est. *Es dixi, cum fecisset hæc omnia: ad me revertere.* *lev. 32. 7.* Postquam Anima sponso suo tergum vertit, ut cum creaturis adulteraretur, Divinus hic Sponsus, quamvis scelerum illius conscius, eam, ut respiciat & revertatur, invitat. Et quod amplius est, ipse semper primus peccatori ad pacem ineundam se offert, unde dicitur, verba ejus esse voces admonentis post tergum. *Verbum post tergum monentis.* Quia ut ad pœnitentiam & veniam nos invitet, non expectat, ut primi ad illum convertamur, veniamque deprecemur, sed dum adhuc rebelles adhæremus creaturis, amicas admonitiones suas ingeminat. *Aures tua audient verbum, post tergum monentis.* Id quod patientiæ ipsius miraculum multiplicat, Non enim ignoratis, eum qui injuriam passus est, cum de amicitia redintegrandâ agitur, apertè mediatori declarare se nolle ullomodo primum esse, qui pacem petat, cum offensus ad id non teneatur, nec decori ratio sinat. Attamen divina clementia

eò usque se dimittit, ut prima, et si
 tantis affecta injuriis, pacem offerat;
 neque hoc clam, sed aperte, sed arden-
 tissimè facit, ideòque, ut inquit Apo-
 stolus, legatos suos mittit, qui etiam
 nos rogent, imò ad DEI gratiam recup-
 erandam compellat. *Pro Christo*
legatione fungimur: obsecramus pro
Christo &c. reconciliamini Deo. Verum
 est, hanc demissionem Divinæ Majesta-
 ti non esse propriè indecoram, sed po-
 tiùs ejusdem æstimationem augere: si-
 cur non est indecorum lilio, inter alios
 flores caput suum inclinare. sed ma-
 jorem addit gratiam. Nihilominus
 an non stupendum vobis videtur pro-
 digium, tantus bonitatis in infinità
 Majestate excessus? Maximè verò si
 consideremus, peccatores hac ipsà
 abuti bonitate, qui instar aspidum ad
 divinam vocatorem aures obsecrant,
 indefensamque illam fatigant patien-
 tiam, à quâ tolerantur, illamque
 amicam vocem, à quâ invitantur,
 non obstante summa, quam habent,
 ejus vocis necessitate, sine quâ
 nunquam ad meliorem frugem
 reverti possent, Quare necesse est,
 ut non tantùm DEUS utatur Mi-
 sericordiâ cum peccatoribus, sed
 ut eandem confortet. *Corroboravit*
misericordiam suam. Tot &
 tantis scelerum insultibus à pecca-
 toribus impetitur. Quod si hæc
 rolerantia non roboraretur infinità
 bonitate, tantas injurias non susti-
 neret.

XIV. Attamen totum hoc nihil est
 in comparatione illius Charitatis,
 quam DEUS pœnitentibus exhibet

peccatoribus, & ad Patrem suam
 cœlestem revertentibus. Tanti enim
 illorum facit salutem, ut etiam ipsos
 Angelos non hominibus, ut inquit
 Sanctus Thomas, sed DEO congra-
 tulari velit: *Congratulamini mihi: quasi*
homo Deus Dei esset, & tota salu-
divinam hominis inventionem depende-
ret. Pax hæc conditione inita, ut
 ereptæ hostibus urbes eis restituantur,
 perniciosa esse censetur. Similem
 nihilominus pacem cum animabus
 peccatricibus inicit DEUS, qui omnia
 illis in rebellionem amissa reddit merita,
Reddam vobis annos, quos comedit la-
custa. Et an non hoc est Clementiæ
 miraculum? Jam illi clementiam
 humanam comparate. Plurima sce-
 lera in legibus nunquam veniã donan-
 tur. Ita asserunt, nullum fugitivum
 ideo absolvi culpâ, quòd eum fugæ
 pœnitent. *Nemo tali peccato pœni-*
tentiã suã nocens esse desinit. Et qui-
 bus in foro civili delictum condona-
 tur, non ampliùs, quàm semel illà
 fruuntur gratiã. Ad eò terreni Im-
 peratores angustis misericordiam su-
 am terminis constringunt. *Uremis-*
sonem venia crimina, nisi semel com-
missa, non haberent. Quòd si verò
 unum solum peccati genus & hoc se-
 mel tantùm condonaretur à Deo, pro-
 fectò immensa esset Misericordia, po-
 sitò, quòd summa ipsius Majestas
 contemptui habita fuisset. Quanta
 jam erit Misericordia, quæ non solum
 omnes scelerum species, sed etiam
 impudentissimos post datam, & tan-
 to cum amore, veniam relapsus con-
 donat? hoc solum, quod peccato-
 rum

1. Cor. 5.
 26.

Psal. 102.

SIMUL DEMONSTRANT, QUAM GRAVE MALUM SIT PECCAT. 99

tum expectet pœnitentiam, tam magnus est Misericordiæ excessus, ut eum DEUS ipse admireretur. Ego Dominus & non mutor, filij Jacob, & vos non estis consumpti; à diebus enim Patrum vestrorum recessistis à legitimis meis. Quomodo est possibile, inquit DEUS, cum tam magnus sim Deus, in odiendo iniquitatem immutabilis, possimque summo jure, vi & facilitate vindictam sumere, vos tot titulis mihi subjecti adhuc vivatis supra terram, & à me nihilominus post tot reiterata scelera ad pœnitentiam expectemini? Quid ergo ille ipse DEUS deberet dicere, cum non solum expectet, sed etiam vocet, nec tantum vocet, sed tanto cum gaudio & lætitiâ peccatores excipiat, illorumque jacturam tanta restauret liberalitate, quasi donando alijs res suas stabiliret? O inauditum inter omnes homines misericordiæ excessum!

XV. Ita se res habet: sed quid ex his inferunt temerarij? Si DEUS est tam misericors, inferunt, ergo audacter peccare licet, pejore & que impofterum, quam aliàs unquam, vitam ducere. *Superabundantia clementiæ cœlestis, libidinem facit humana temeritatis.* Ostendi, clamat Apostolus, quantum hallucinamini! Ignoras, quoniam benignitas DEI ad pœnitentiam te adducit? Adeone mente capti estis, ut summam hanc veritatem non intelligatis, quod nempe Misericordia DEI non solum vobis non permittat, ut liberiùs peccetis, sed obliget, ut pœnitentiâ pecca-

ta vestra omnino destruat? Ad pœnitentiam te adducit. Sed quomodo hoc? attendite & Intelligetis.

XVI. DEUS tantopere averfatur peccatum, ut ad illud à cordibus humanis auferendum non solum in carne adhuc mortali usque ad mortem se humiliârit, sed nunc etiam in cœlis gloriosus ad preces se demittat. *La ferm boravirogans.* At vos non perpenditis, in quem finem hoc faciat, Observastisne unquam, Venatorem actu ipso feram sclopo trajicere volentem? aspiciat, quàm sensim sine sensu se moveat, quàm tacitus adrepat, quàm se ad terram usque humiliet? sed quare hoc? quia feram cogitat occidere. Ecce igitur quod tot & tantæ DEI tendant submissiones, quod tanta patientia, tanta benignitas, tantumque ad transgressiones nostras silentium colliment; tantum, ut lethali icu peccatum transfigatur, penitusque destruat. Si DEUS subito omnes peccatores in Infernum præcipitaret, sine dubio semper Rei punirentur; at peccatum nunquam destrueretur, imò ex pœnis novam vitam caperet, fieretque perpetuum. Quia verò DEUS, sicut dictum est directè odit peccatum, & tantum indirectè propter illud delinquentem averfatur, ideo tot artibus, tanta benignitate, tamque varijs demissionum utitur modis, ut peccatum separet à peccatoribus, illòsque salvando, hoc destruat. Hoc est motivum Divinæ Bonitatis, ut nos expectet, vocet, & in gratiam recipiat, cujus optimè gnarus

Pf 24. 11. David stupore plenus DEO dixit: *Tu propitiaberis peccato meo, multum est enim.* Quasi diceret, O Domine, sola bonitas tua hac vice ad condonandum mihi peccatum meum te movebit, multum est enim. Qui arcana scripturae non intelligit, existimabit, Prophetam non peccatum suum multum, sed multam DEI Misericordiam dicere debuisse; imò sentiet, illud à Davide excusari debuisse, tanquam Inconsideratè, improvisè, & nimium violento tentationis assultu commissum, ad veniam hoc modo faciliùs & certius petendam ac impetrandam. Verùm David rem meliùs intellexit; non enim ignorabat, peccati gravitatem Divinae Bonitatis motivum esse ad peccatum tantò libentius exterminandum, ideòque ad hanc ipsam Bonitatem conversus dicebat: *Multum est enim.* Ut eam ad illud penitus ab Anima sua auferendum moveret. Sic agricola, cujus vineam aper quidam devastavit, ait, illum ingentem esse bestiam, illiusque rabiem, robur, feritatem, dentesque fulminantes describit, ut venatorem tantò magis ad occidendum illum alliciat. *Tu propitiaberis peccato meo; multum est enim.* Et hæ legitimæ sunt consequentiæ, quas ex divina Misericordiâ inferre necesse est. Ita, ut dum vos dicitis, O quanta est DEI erga peccatores Misericordia! æquali jure dicere debeatis, O quàm Immensum est DEI odium contra peccatum! Si obstinatè huic rebeli in libero arbitrio meo asylum concederem, certissimè, aut peccatum in peccatore, aut

peccatorem in peccato à DEO destrueturum, Erenim maledictum hoc peccatum est hostis ille capitalis, qui si posset, DEUM annihilaret, tam effrenata est ejus malitia. Perpenditote Igitur, an non verè tam ex Justitia divina peccatum puniente, quàm ex Misericordia illud tolerante ejusdem malitia & gravitas agnosci possit?

XVII. Maximè verò si consideraveritis, hanc ipsam divinam Misericordiam nonnunquam se vinci permittere, & quasi violentiæ peccati, ab obstinato arbitrio nostro confortati, cedere. *Non poterat Dominus ultra portare, propter malitiam studiorum vestrorum, & propter abominaciones, quas fecistis.* Audite mirabilem loquendi modum. Propheta asserit, à DEO non posse amplius peccatorum malitiam & abominaciones præ lassitudine tolerari. Ut verum fatear, lassitudinis tantùm capaces sunt potentia corporales, non autem voluntas; multò minùs voluntas divina, quæ est ipsamet omnipotentia. Nihilominus peccatum est pondus immensum, in quo sustinendo ipse Deus defatigari videtur, quando instar hominis viribus fracti loquitur, non possum amplius. *Non poterat Dominus ultra portare.* Potèstne aliquid amplius dici ad peccatorum nostrorum gravitatem exprimendam? ego certè non existimo. Nihilominus Spiritus Sanctus, ut majus in nos adversus peccatum exciteret odium, affirmat, non solum DEUM à peccatore sceleribus suis defatigari, sed etiam illo-
rum

SIMUL DEMONSTRANT, QUAM GRAVE MALUM SIT PECCAT. 95

rum amarore exacerbari. *Exacerbavit Dominum peccator.* Quasi delictorum nostrorum non solum Injuriam afficiatur DEUS, sed etiam immensae felicitatis illius tranquillitas turbetur. Quod in veritate fieri non potest, sed si fieri posset, non ab alio, quam a peccato interturbaretur. Fingite animis vestris mare non esse amarum, quemadmodum nunc est, sed omnino dulce, tantumque continere In se sacchari, quantum habet salis, quale erit illud fel, a quo tantum dulcedinis pelagus amarescere poterit? At felle pejus absque omni comparatione est peccatum, quod licet nunquam Inexhaustam divinae Misericordiae dulcedinem amaritudine ulla inficere queat, nihilominus quotidie in effectibus suis tantopere illam exacerbatur, ut Deus, qui misericordiae etiam recordatur formicae super terram repentis, eam proportionato naturae suae c. bo pascit, annonamque & tectum procurat, hic ipse DEUS animae sceleratae in omnem aeternitatem omnino obliviscatur, nec amplius oculos habeat, quibus damnationis, in qua jacet, miseriae aspiciat, nec aures, quibus tot ejus dolores & tormenta auscultet, nec cor amplius, quo illi in rebus adeo desperatis compatiatur. *Pereat Samaria, quoniam ad amaritudinem concitavit Dominum DEUM suum.* Quare perimelicet, alia, qui volet, & fortiora in divinae Justitiae operibus ad odium contra peccatum concipiendum quaeratur motiva; mihi sufficiunt ea, quae in divinae Misericordiae consideratione reperio, exclamatioque cum Sanctis, qui sunt in caelo: *Quis non timebit te Domine, quia solus pius es?* Quis non horrebit etiam solam cogitationem, te tam magnum offendendi DEUM, qui, quamvis infinitè sis misericors erga creaturas, nihilominus tantam contra peccatum accenderis iram, ut tanto rigore eas punias, quasi omni careres Misericordiam? *Non addam ultra miserere domui Israel, sed oblivione obliviscar eorum.* Quomodo DEUS tam benignus hac posset uti severitate, nisi immensa foret Peccati malitia:

moque cum Sanctis, qui sunt in caelo: *Quis non timebit te Domine, quia solus pius es?* Quis non horrebit etiam solam cogitationem, te tam magnum offendendi DEUM, qui, quamvis infinitè sis misericors erga creaturas, nihilominus tantam contra peccatum accenderis iram, ut tanto rigore eas punias, quasi omni careres Misericordiam? *Non addam ultra miserere domui Israel, sed oblivione obliviscar eorum.* Quomodo DEUS tam benignus hac posset uti severitate, nisi immensa foret Peccati malitia:

XVIII. Sed hae veritates, Charissimi mi, vobis videntur planè novae, quia sicut DEUS inter mortalis vitae hujus tenebras non cognoscitur, sic nec peccatorum, quibus eum offendimus, perversitas perpenditur. Verum quando ultimam extremi judicii horam cujusvis peccati mortalis enormitas patefiet, tunc attoniti peccatores, quod tam saepe tamque facile hunc monstro in cordibus suis locum dederint, subito non tantum omni spe, sed etiam loquelam destituentur: *Non habebunt spem, nec in die agnitionis allocutionem.* Dies judicii in scriptura vocatur *dies agnitionis*, quia in illo peccatores agnoscent DEUM, suorumque scelerum malitiam intelligent. Diciturque, illos pavidos & trepidantes etiam vocem, quam se defendere possent, perdituros esse: *In die agnitionis non habebunt allocutionem.* Quia tunc Divinae Justitiae pulchritudinem agnoscent, velut divini honoris vindicem, debiti illi à crea-

à creaturis obsequij procuratricem, gloriaque à peccato ablata reparatricem, Videbuntque ita esse, ut ait S. Thomas, *Justitia DEI respicit, primo loco, decentiam ipsius, secundum quod reddit sibi, quod sibi debetur.* Videbunt tunc, quam pulchra fuerit perfectionum illarum harmonia tranquillitatis in judicando, & in puniendo misericordiae, instar gladij, qui, dum inflectitur, ed melius temperamenti ostendit præstantiam. Atque hoc ipsum omnem sceleratis auferet excusationem, quod à mitis, innocens & felle carentis columbæ irâ condemnati sint: à facie iræ columbæ. Agnoscent misericordiam illam, quæ eò usque se demisit, ut ad penitentem illos expectaret, invitaretque: tunc intelligunt, quantum crimen sit, DEI bonitate ab ulos fuisse, idèoque pejores factos esse, quod DEUM benigniorem experti fuerint. Tunc magnam esse DEI Misericordiam, illis non proderit, sicut jam plures

le em.
2) 38.

ad peccatum facilius committendum eam considerant; Misericordiam agnoscent, ut peccati malitiam clarè intueantur. Apparebit, quòd proderet DEUM, qui ignoscit, sic plùs quàm proderet; & ab incomparabili condemnatum esse Misericordiâ, demonstrat injuriæ DEO illata malitiam esse quoque incomparabilem, utpote quæ tantæ damnationis causa fuit. Verbo Justitia & Misericordia DEI illo die inter se consentient: *Justitiae Pax osculata sunt*; consensus autem consistit in hoc, quemadmodum huc usque docui, ut instruantur peccatores, & agnoscant, quàm grande malum sit peccatum. Nostrum nunc est anticipatis hisce uti cognitionibus, ut divinæ misericordiae ad veram vitæ nostræ emendationem cooperantes, divinæ Justitiæ effectus, imminentes pœnas, non experiamur, si priùs terminemus vitam, quàm emendemus.

* * *

